

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dítele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Straimetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triliuniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se trimite la
Redactiunea dirigitu a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teléki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 50 cr. tacee timbrale.

Cinstiti cãti toti!

Suntemu aprópe de 1. Octomvre,
candu are sã se tiena **culesulu vieloru**.
Noi inca ne bucurãmu de sosi-
rea acelei díte, cã-ci atunci are sã
fia si — **culesulu nostru**.

Dreptu-ce ve invitãmu la **cule-
sulu nostru**, si dícemu:

fia-care amicu alu nostru sã-si
reinnoiésca abonamentulu cu fi. 2.
pentru noulu triliuniu Octomvre —
Diecemvre 1873. cã-ci e tempulu
culesului si alu **storsului**;

éa cei inciferenti pone acusi'a
inca sã se aboneze, cã-ci acum' nu
e mai multu **alesulu**, ci **culesulu**;

mai departe detorasã achitceze-si detoriele, cã-ci,
sã ni-o créda, o sã fia dejã tempulu, ca sã le **culegemu**;

apoi **culegatorii** de abonanti faca-si tréb'a, cã-ci e
tempulu **culesului**, — plat'a loru remane cea vechia,
adica unu butucu dela 10 butuci;

in sversitu carturarii **culega-si** puterile loru spiri-
tualu si grabésca incóce, ca impreuna sã arangiãmu o
voia buna, sã horimu si sã sallãmu, — pre dusimani
sã-i satirizãmu si cu rachetele spirituluu sã-i impusi-
cãmu, cã-ci e tempulu **culesului**!

Fia!

Pentru redactiunea dela „Cur'a
Satului“ gazd'a culesului:

M. B. Stanescu.

Deschilinire.

Argintu, auru si metasa
Pórta ori-ce jupanésa

Asta-di tocmai ca si ieri: —
Facie inse, ce-e stropita
Cu apa de smeu clocita,
Vedi numai la domnióre,*)
Ce au multe animióre
Si de fenu cãti-va crieri!

Contele.

Corespondintia.

Scrisorile lui Pacala catra Tandala.

Frate de cruce!

Dile rele si grele, apoi si
unguresci!

*Asiè e, frate de cruce, dile rele si grele, si ce-e
mai cu naib'a, inca si unguresci.*

*Nu-e destulu, cã am seracitu de neci camesi'a nu
e a nóstra, ci inca a apucatu si Osend'a intre noi. —
Vai de Ardélu, cã ministrulu Osend'a, celu alesu de
Ioni si cu voturi romanesci, a datu peste granitia, si
a napaditu preste noi. Trebuie, cã o sã vina dile si
mai grele, cã ministrulu celoru, vedi, cu nadragi rosii
a plecatu la visitatii. Dilele trecute, chiaru pe candu
me aflam in Dev'a, spre a admirá contielegerea ce
domnesce intre domnii romani de acolo, si rezultatele
ce facura pre calea politicésca, — pre cine diarira
ochii mei? Pre Osend'a! Totu am inlemnitu. Me uitam
in tóte partile, cã nu o sã vedu ardiendu orasulu in
patru colturi, si unde sunt ridicate furcele pe sém'a
rebeliloru? Dar de sgomotulu celu mare a clopoteloru
nu potui vedè nimicu. Totu ce am vedutu éra unu
omni mare, cu barba tufósa si péru nepeptenatu, cu
nesce cisme atilesci si mustetie sucite. La inceputu cu-
getam, cã e unu cismasiu de la Dobritinu, care a
venitu sã compare pei de pe la noi, dar' mi spusera
cã acél'a e Osend'a, care o sã mantue tiér'a de tataru
si de romani. — Lunga dinsulu stá jupanulu Graef,
scii tu generalulu celu cultu de la Clusiu, care tractu atãtu
de umanu mai anu pre unu oficeru de romanu, si
care si astadi inca e in functiune, nu pentru cã n'a
datu satisfactiune oficeruluu batjocoritu — pe care inca
l'au pedepsitu, — ci pentru cã e generalu honvedescu.
Ambii acesti barbati mari stau cu gurcle cascade, admi-
rundu manevr'a ce o faceau siése honvedi de romani,
unu dobasu de tiganu, si vr'o siése oficiri de siése na-
tionalitãti si trecuti la honvedi de la siése diverse regi-*

*) Daru la domne me?!

Obser. culegatorulu.

mente nentiesci — scii: totu de eei alesii. Pe scurtu, acesti fii ai lui Ati'a reprezentau in micu armat'a unghuresca. De candu-su n'am vediatu ceva mai grandiosu. De aici, naltii ospeti visitara casariacele cele mari gode — si cele ce se facu de nou, d'in punjele nostre, — vream sa dicu a guvernului. — Asiè te socotesce dara, ca in currendu o sa se intemple mari inschimbari, si atunci vai de pelea nostra. Deci nu uitá, ca adi traimu in zile grele, rele si inca si unghuresci!

La revelere

abu teu frate de cruce:

Pacala, m. p.

TRÉNC'A SÍ FÉNC'A

T. De unde, de unde, soro Flénc'a?

F. De la adunarea senatului scolaru d'in Dev'a.

T. D'apoi ce-ai cautatu tu acolo? Dóra nu esci si tu alésa de senatorésa.

F. Inca nu; dar am nadejde. M'am dusu in loculu barbatului meu, cere este dusu la Sibiu la instalare, sa fia si acolo vr'unu sufletu de romanu.

T. Si ce-ai ispravitu?

F. Multu, fórte multu. Mai antaiu am pupatu pre *Vitézulu* de la Brasíovu, fratele de cruce, alu lui Burtaverde, care e tramisu, sa faca si acolo o „nfratire“ si sa albésca „pól'a cea négra“ de pe map'a unui mare geografu; apoi am desbatutu si eu cu cinstituliu senatu, ca déca ar fi farina, pre cumu nu-e slanina, — Dómne, ce mai scóle comunale amu scii sa mai facemu! . . .

Ursici.

(*Unu generalu incelatu*). Generalului X, i se urá grozavu síediendu in casa.

Intr'o dí se afla la feróstra si priviá lumea care trecea. De o data diaresce venindu unulu d'in oficerii sei fara sabia: lipsa de disciplina inaintea primului síefu! . . .

— A! isi dice generalulu incantatu, éta unu locotenentu, care me va distrá: diece minute de interogatoriu si o luna de arestu.

In vremea acést'a locotenentulu se apropia fara téma, si ajunsese la óre-care distantia, de unde vocea putea fi audita:

— Hei, stríga generalulu, urcati-ve la mine, domnule, indata. Oficerulu ridica capulu si vedíu pre superiorulu seu.

In acel'a-si tempu, isi aduse a-minte, ca s'a lasatu sabi'a a-casa. Intielesese déra in ce positiune erá sa se gasésca. . .

D'in nenorocire, nu se mai putea intórcce inde-retu, ca-ci, fusese vediatu desarmatu, si trebuia cu ori-ce pretiu sa infrunte pericolulu.

Locotenentulu se hotaresce: intra in cas'a síefului seu, si, trecendu pr'in antecamera, diaresce o sabia de ordonantia aternata la zidu:

— A! dise, elu, éta tocmai ce imi trebuiesce. — Inhatia sabi'a si-o pune la bráu.

Pe urma ia unu aeru inocentu, intra la superiorulu seu si oprindu-se la usia:

— Generalulu meu mi-a facutu onórea de a me chiamá?

— Da, voiam a ve intrebá. . . . .

Generalulu se intrerupse indata.

Locotenentulu isi avea sabi'a! . . . . .

— Ciudatu, díse cu mirare superiorulu, a carui'a fisonomia se schimbá si pe buzele carui'a trecu unu surisu, ce voiam sa ve intrebu?

Mi-aducu a-minte acam: nuvele despre famili'a vóstra. . . Ce mai face parintele vostru?

— Déca ar putea cunósce solitudinea vóstra in privint'a sa, ar fi pré mundru, generalulu meu; d'in nenorocire inse sunt *dóue-dieci de ani de candu a moritu!* . . . . .

Generalulu privi pe locotenentu cu unu aeru incrementu.

— Astu-felu, continua locotenentulu a dice, nu mai aveti nimic altu-ceva a-mi spune?

— Pe legea mea nu, respunse generalulu. Numai nu esiti nici o data fara sabia, ca-ci voiú fi silitu a ve pune la arestu pentru o luna, déca nu veti avé arm'a cu voi.

— Him! me voiú padí bine de un'a ca ast'a. *Asiè, priviti!*

Si locotenentulu aréta cu indresnéla sabi'a ce ii aterná de bráu.

— Da, da, vedu, scumpulu meu, puteti'plecá. Oficerulu se grabi a profitá de permisiune.

Saluta pe generalu, parasí salonulu; si, trecendu éra-si pr'in antecamera, spendiura la locu sabi'a, de cuiulu seu, si esi d'in casa.

Generalulu isi reluase loculu érasí la feróstra; rovediendu pe oficeru fara sabia, striga pe nevést'a sa. Ea veni.

— Ia, ii díse elu, ia privesce pe locotenentulu care se duce. . .

— Ilu vedu. . . . .

— Ilu vedi bine? . . . . .

— Negresítu!

— Are sabia?

— Nu.

— Ei bine, te insieli: are aerulu ca n'are, si cu tóte astea are.

Nevést'a nu face nici o observatiune. Ea crá obicinuita a crede pre barbatulu seu pe cuventu.

Cátu despre locotenentu, platí numai cu fric'a; si, profitandu de avertisementulu datu, nu mai iesi neci o data fara sabia.

(Telegrafulu.)

Cantece poporale d'in Bucovin'a.

Frundia verde depe iésca.
 Colo 'n tiér'a unghuresca,
 Trebile s'au stramutatu,
 Cium'a 'n punge a tunatu.
 Despotismulu sí hoti'a;
 Fómotea sí seraci'a,
 Se inschimba ne'ncetatu, —
 Tóte-su, tóte pe gatatu.
 Pist'a celu de la potere,
 Salta nu-si mai 'ncepe 'n pele,
 Si nu crede c'o sa vie
 Si-aito vremuri mai acrie! . . . .

Intrebare la tempu.

— Care persóna a fostu mai cocheta in congressu. care, cu lingusîri pre facie, a staruitu de asta data sà se marite dupa celu mai placutu amante, inse fòre resulatatu, cà-ci capetà corfa?

Respunsu: *Draguti'a d'in Caransebeșu.*

TAND'A SI MAND'A

T. Plesnescu de necasu frate Mando, cà-ci nou alesulu Archiepiscopu si Metropolitu, fiindu intaritu in 17. Septbre a. c. de Majestatea Sa ca atare, pre basca statutulu organicu § 157 aline'a 15 trebuia mai antaiu sà se introduca pr'in congressu in scaunulu metropolitanu, si numai apoi sà depuna inaintea Majestatii sale juramentulu de fidelitate, precandu vedu cu ochii, cà contrariu se intempla. — Astu-feliu de lucru e antistatutariu. —

M. Pst, nu cutezu a spune adevèrulu mie cunoscutu, dara sà scii Tando, cà Inaltulu ragimu afara de temeiu, cum dîci tu antistatutariu conf. § 157. aline'a 16. a procesu la chiamarca nou alesulu, cà-ci acest'a aline'a suna: „dupa sosirea intaririi prînalte Metropolitulu celu nou depune inaintea Majestatii Sale juramentulu de fidelitate.“ —

T. De asta dispositiune nu me am temutu cà va sta in contradicere cu cea premergatoriã; dara atît'a sà scii cà permanenti'a congressulu fòrte tare ni s'a scumpitu.

T. Sà fii sanetosu cumetre.

M. Ddieu sà te alduiesca.

T. Mi se pare cà esci tare voiosu.

M. D'apoi cumu sà nu frate, cà-ci scii cà intru-o Joi ia $\frac{3}{15}$ Maiu fù diu'a slavita de totu romanulu curatu si renegatu. Eu frate inca, ca unu romanu cu gur'a mare, me am interesatu sà mergu si sà vedu: cumu romanii si-o petrecu.

T. D'ar pre unde ai amblatu?

M. M'am dusu la Sibiu, si multu in munte o sà-lu tienu; si amblandu ca omu cu sfatu pre strate in lunga si latu: m'am intalbitu e' unu jusuristu, si, spre a mea bucuria, éca-mi dede o chartia; chartia de invitare, la a diiei de 15 Maiu serbare, cu programa literaria si ordine de dantiara.

T. Apoi, frate Mando! acolo credu cà va fi fostu o insuffetire mare.

M. Frate, sà chiar vedi si n'ai potè sà credi. Tenerii romani juristi, teologi si gimnasisti, cu totii s'au adunatu in unu pavilonu la domnulu Hans, ca acolo sà-si petreca noptea de $\frac{3}{15}$ Maiu.

T. Spune mi mai iute: cumu s'a persecuatu program'a?

M. Da s'a persecuatu in urmatoriulu modu:

1. O cazania de deschidere, adeca cazania festiva cantionata de unu jusuristu cu multu focu si para.
2. O desclamatiune, desclamata de minune, asemenea de unu jusuristu. 3. O piesa tradusa, colindata, esecutata si descantata de o voce acomodata pentru ori ce cantare, numai pentru solo nu. Aplausele au fostu atatu de prolongite, încatu iz unde se inverteau

in giurulu diletantiloru, inse fore a le audi ore cine.

T. Slabu lucru frate, cà nu au tienutu tenerii contu de paciènti'a si demnitatea publiculu. Apoi spune-mi, frate Mando, jucatu-ai!

M. Am jucatu si am si mai statu, cà-ci frate nu poteam face curte, dara neci macaru coliba, damisioreloru. — pentru-cà dà ce dà si nemtiesce conversã (respectianu esceptiunile).

T. Apoi frate nece nu e mirare, cà-ci adi deca ti vei vorbi limb'a in vre unu salonu: apoi Dieu esci unu ne-chivilisatu in lumea cea mare a chivilisatoru nechivilisati.

M. Se pòte cà ai si n'ai dreptu, — dar sà-ti mai spunu: si unii iscolari (nu toti) incepura sà sfrenzuresca la poesia nemtiesca si intonau in armoni'a sasésca cantari la serbatore (nationale) romanésca. Diu'a sosescce, ospetii se departa, ér' unii juni cu flamurele romane facute d'in chartia, ca mai acomodate sà fia, le au dusu spre pastrare in unu birtu ore-care.*)

Planulu tiganului.

Unu tiganu avea o óia
Grasa, mundra si balaia,
Care candu s'a insoiatu
Ca presentu o-a capetatu
Elu cugetá intru sine —
Cà ar fi cu scopu si bine,
Sà-si duca ói'a la turma
Cu-a mai multoru d'in preuna,
Cà-ci va sà capete lapte
Barem dóue-trei galetè . . . .
Asiè elu oiti'a si léga
Si o pune p'ò teléga,
Apoi haid' cu ea la stana,
Fluerandu de voia buna. — —
Trecu dílele dupa-o-l-alta,
Trece-o luna, vine-o alta;
Éta vér'a mai se gata —
Gur'a lui e totu uscata:
Nime nu-si aducc-a-minte,
Cà cioroiulu ar pretinde
Dela-o óia casiu si urda
Ca si celu ce arc-o suta! . . .
Dar' hurhanulu multu falosu,
Cà posiede-unu bunu frumosu,
Adeca o óia 'ntréga, —
Nu luà lucrulu de siaga,
Ci de graba se gatesce
Si la stana se pornesce.
Acolo deca sosescce
Injura si se svadesce,
Cà-ci lui nime nu-i da lapte
Barem dóue-trei galetè.
Ciobanasii mi-iau tiganulu,
Si mi-lu batu, mi-lu batu sormanulu,
Pone ce totu venetiesce,
Ca si-unu mielu se imblandiesce,
De lapte neci pomenesce,
Mi-lu hranescu de casiu si urda,
Pone se infla la burta;
Apoi ca sà nu-lu mai véda —
I puna lapte 'n'r'o galéta,

* Pentru abundanti'a materieloru, ce ni curgu d'is tote partile — numai acuma! Te rogãmu: continua. Ned.

Dicendu-i să-lu duca-a-casa,
 Si mai multu să nu 'ndresnéscă
 A se mai ivi la stana,
 Că-ci n'o s'o patiéscă buna, --
 Tiganulu galét'a-si pune
 Pe capu s'o duca mai bine,
 Ér' pe drumui-i planu-si face,
 Că déca-ar sosí in pace,
D'in acelu lapte de graba
Avutia va să-si face!
 Acestu lapte — disé 'n doru —
 O să se faca grosioru,
 Si 'lu voiu vinde cu pretiu mare,
 Capetandu pe elu parale;
 Cu-aceste voiu cumpará
 O ganscutia frumosia,
 Pe care d'o voiu tienè —
 Va cresce, se va 'ngrasiá,
 Si-o voiu vinde 'n tergu cu pretiu,
 Căci eu sum unu omu istetiu.
 Cu banii voiu cumpará,
 D'acei'a ce sciu scurmá,
 Care bine ingrasiatu
 Imi va dá pretiu impatratu;
 Cu acestu pretiu marisoru
 Voiu să-mi ieu unu mansusioru,
 Carele crescendu la mine,
 Va fi mundru si sprintine;
 Apoi imi voiu vinde ói'a —
 Voiu vinde si pre bala'i'a,
 Cu cari bani eu voiu să-mi ieu
 Unu dragalasiu de *hinteu*. . . . .
 Voiu siédè 'n elu cu mundria,
 Insocitu de-a mea socia, —
 De se va 'ntemplá să tréca
 Pe lunga noi omu de tréba,
 Carele m'ar' salutá,
 Dicendu-mi „*Mari'a Ta!*“
 Eu atunci facendu d'in capu,
 Tocmai cumu acum'a facu,
 I voiu dice: *să-traiesci,*
Omaie prostutiu ce esci! — — —

* * *
 Candu rostí tiganulu nostu
 Epitetulu de omu prostu,
Pléca capulu cu galéta
Si se vèrsa tóta 'n data, ...
 Éta planulu lui se gata
 Si 'mplinita alui poffa. . . .
 Acum' merge superatu,
 Smulgendu-si pèrulu d'in capu,
 Si se jóra, că neci candu
Nu va planú in ventu!

Ocn'a Desfínului, 2°/₃ 1873.

Georgiu Stefanescu,
 invictatoriu.

Anunciu.

Subscrisii bre bazea diplomei castigata despre esamenulu d'in dreptulu canonicu si d'in pre venitoriu compunendele procedure baserico-judecatoresei divortiale si disciplinari, preserisa pr'in introducerea ordinului cons. Nrulu 37. d'in 1872, si in eparchiele Aradului si Caransiebesinului, adneemu tutaroru celoru ce se cuvine spre indreptare la publica cunos-

tinutia, ca amu deschisu emelariile nostre dicortiale si disciplinari in ambele diocese cu resiedintia in Aradu si in Caransiebesin. --

Procesele purtande de alte persoane in acestor d'uce eparchie le declaramu fore neci o valora. *

Tand'a si Mand'a

amendnot diplomati detensori matrimoniali si disciplinari.

Anecdote.

I.

Mediculu *Luczi Ferencz* caletorindu pr'in comunele ce se tienu de cerculu seu, avea datina pe recepte a-si scrie numele pe scurtu numai, adeca: *Lucifer* m. p. de unde intre poporu esi numele de *Lucifer*. — Deci un'a data fu tramisu de catre antistia comunale unuiu d'in poporu, ca pe domnulu *Luciferu* să-lu duca cu carulu pone la alt'a comuna. — Acest'a nu se invoi neci dupa mai multe amenintari. Mai pe urma si mediculu mersa la casa aceluia, si-lu sili. să-lu duca de graba. — Omulu nostru incepu a-si face cruce si a chiama pre Ddiu intru ajutoriu, dicendu, ca elu numaide sila si frica duce pre *Luciferu*. mai marele diavoliloru. in carulu seu; si asle-lu duse totu facendu la cruce si dicendu rugatini. —

II.

Tiganulu intalnindu-se cu unu cunoscutu alu seu, i-a disu: hei frate, bunu-e laptele cu malaiu caldu! Pretenulu lu-intreba: dar mancatu-ai fertate? Ba tocmai eu nu am mancatu, inse mi-a spusu tata-lu meu, ca i-a povestitu mosiu, ca a vedutiu stramosiulu meu pre nisee romani, pr'in unu gardu de spini, mancandu lapte cu malaiu caldu; dar Dómne, Dómne, ca huntu mai era! —

III.

Tiganulu se preamblá pe ulitie cu fiulu seu, care era *in pelea gola*. Unu domnu lu-intalni si intreba: alu cui este prunculu acelu'a, more? Tiganulu respunse falosu: io-lu imbraeu *Mari'a Ta!*

IV.

Tiganulu manca carne intr'o di de mercuri. Vedindu-lu unu romanu i disc: cumu cutezi tu a manca carne astadi, ca e Mercuri?! Hm — respunse tiganulu — am cugetatu, ca e Vineri. — Neci atunci nu-e iertatu, — dice romanulu, — ca nu vei vedè faciea lui Ddiu. — La ce tiganulu replica: de nu voi vedè eu faciea lui Ddiu, apoi *neci Ddummedicu nu va vedè faciea mea!* —

Tóc'a Redactiunei si a Aministratiunei.

Nrulu actualu a trebuitu sa intardie ce-va d'in caus'a ca redactorulu dirigitu a absentatu la Vien'a, pentru cercetarea espositiei universale. Ceremu a fi scusati cu atat'a mai alesu, cu catu in trilaniulu viitoriu vomu publica studele nostre asupr'a acelei espositie.

*) Redactiunea „Federatiunei“, „Albinci“ si a „Luminei“ sunt rugate a ni publica acestu anunciu in stimatele loro diuarie, cu sa potema servi cu diplomele nostre castigata pentru acest'a specialitate de procese interesante. —

T. & M.